

Eżamijiet ta' Nofs is-Sena Frar 2015

Ir-raba' sena

Ġeografija (Ġenerali)

ĦIN: Siegħa u nofs

Isem _____

Klassi _____

Taqsim A

Wieġeb il-mistoqsijiet kollha ta' din it-taqsim (1 sa 3).

1. Ħares sew lejn disinn 1 u mmarka b'✓ it-tweġiba t-tajba:

Disinn 1

a. X'tip ta' enerġija tidher f'disinn 1?

Enerġija mix-xemx	
Enerġija idroelettrika	
Enerġija ġeotermali	

b. Dan is-sors ta' enerġija:

Jispiċċa malajr	
Ma jiggèddidx	
Jiggèdded	

c. Għal din it-tip ta' enerġija hemm bżonn:

Xmara qalb il-muntanji	
Xmara kalma	
Għadira baxxa	

(3 marki)

2. Poġġi dawn il-kliem fil-kolonna t-tajba.

enerġija mill-faħam
enerġija mir-riħ

enerġija mix-xemx
enerġija mill-mewġ

enerġija miż-żejt
enerġija nukleari

Enerġija li tiġġedded	Enerġija li ma tiġġeddidx

(6 marki)

3. Ikteb **veru** jew **falz** ħdejn kull sentenza:

A	Il-blat tal-Gzejjer Maltin huwa kollu blat sedimentarju.	
B	Il-ġebel sedimentarju jifforma mill-magma li hemm fil-vulkani.	
C	Il-blat ignijus jifforma meta tiksaħ il-lava tal-vulkani.	
D	It-tafla huwa blat impermeabbli.	
E	Fil-blat tal-Gzejjer Maltin nsibu ħafna fossili.	
F	Il-globiġerina hija blata poruża.	

(6 marki)

Taqsim B

Wieġeb il-mistoqsijiet kollha ta din is-sezzjoni (4 sa 5). It-tweġibiet għandhom ikunu qosra u preċiżi.

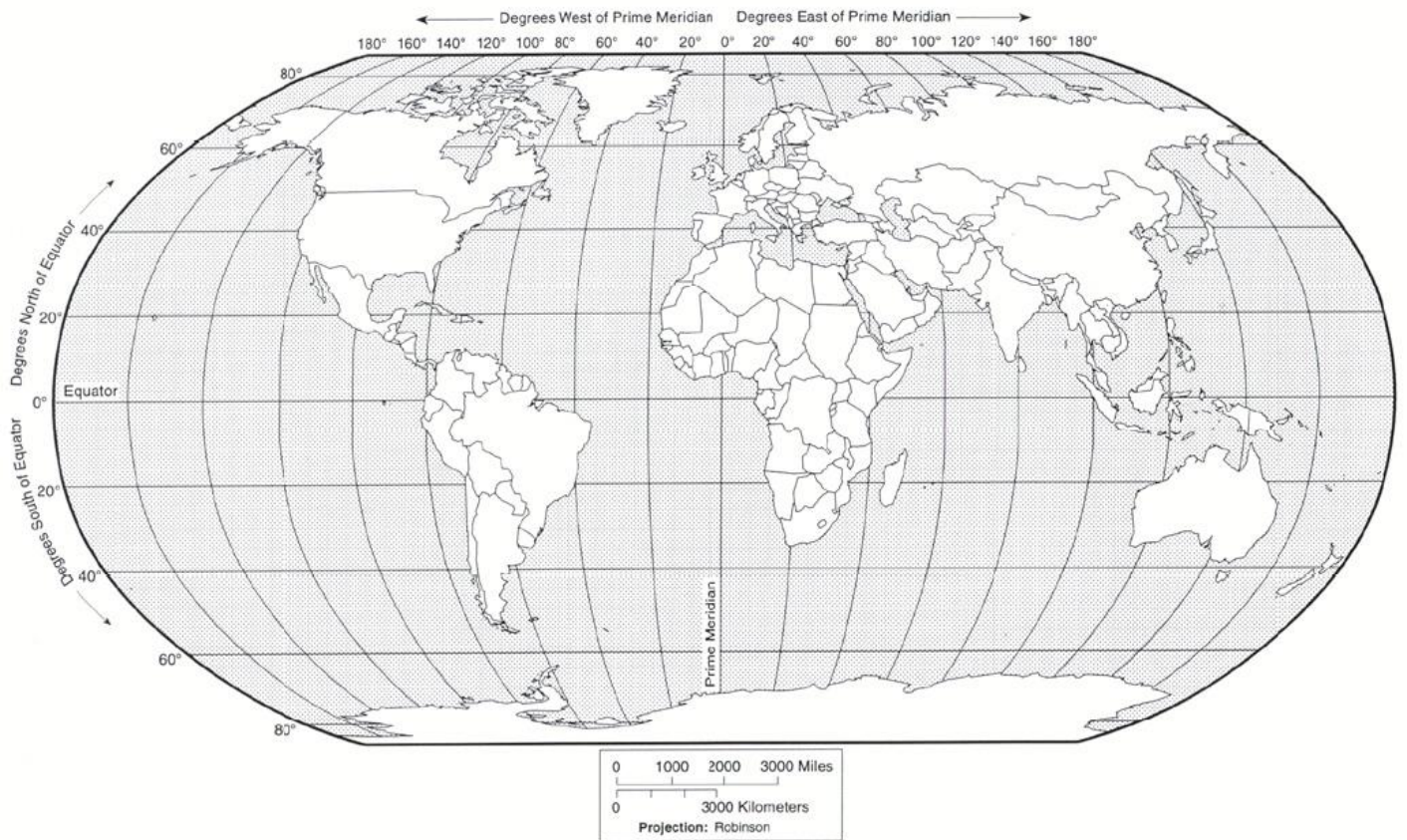
4. a. Qabbel it-tip ta' enerġija mal-post ta' fejn tinstab:

A	Enerġija ġeotermali		Brażil
B	Enerġija idroelettrika		Danimarka
C	Enerġija nukleari		Malta
D	Enerġija mir-riħ		Russja
E	Enerġija solari		Iżlanda

(5 marki)

b. Fuq disinn 2, il-mappa tad-dinja, immarka dawn il-pajjiži billi tikteb l-isem u tagħti l-kulur.

Brazil   Danimarka   Malta   Russja   İzlanda

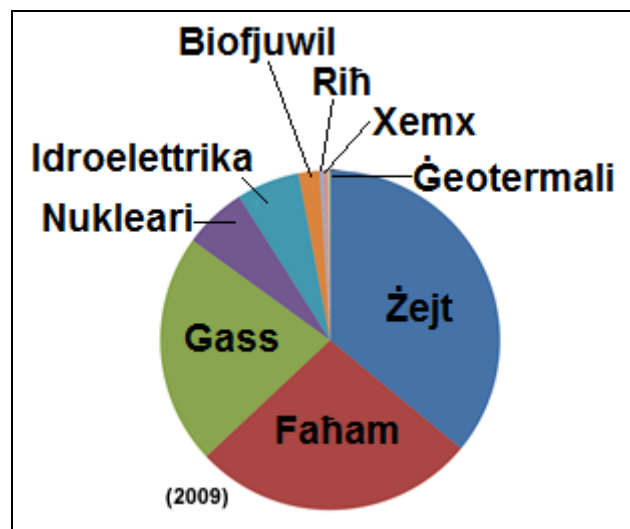

Disinn 2

(5 marki)

c. Disinn 3 juri s-sorsi ta' enerġija fid-dinja. Liema huwa l-aktar sors ta' enerġija użat fid-dinja?

(marka)

Disinn 3

d. Agħti raġuni għalfejn dan is-sors ta' enerġija huwa wżat ħafna fid-dinja?

(2 marki)

e. Disinn 3 juri li l-enerġija mix-xemx u mir-riħ għadhom m'humiex daqshekk popolari fid-dinja. Fil-qosor spjega għalfejn dawn is-sorsi ta' enerġija m'humiex daqshekk popolari.

(2 marki)

5. a. Bl-għajjuna ta' disinn 4, spjega fil-qosor kif il-Baħar Mediterran ifforma mill-Baħar Tethys.

Disinn 4

(2 marki)

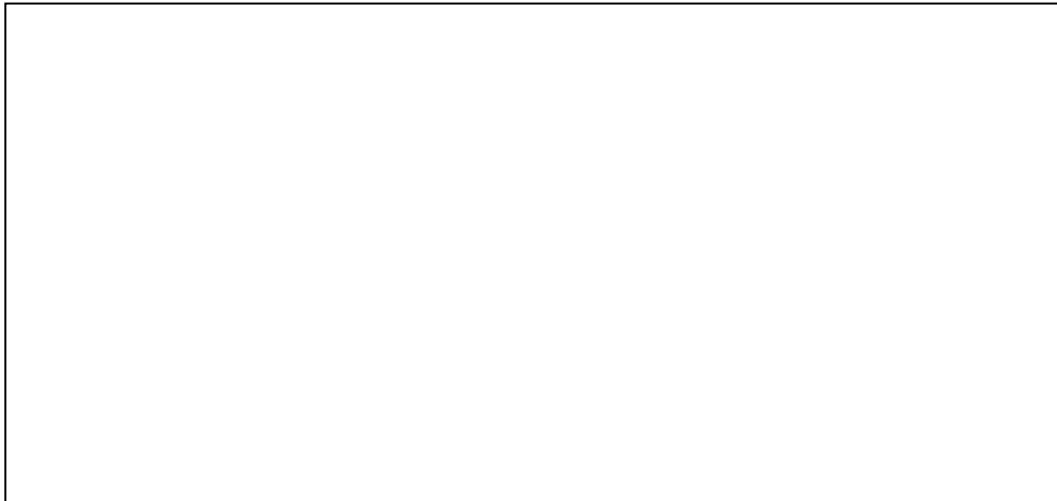
b. Il-Gżejjer Maltin huma magħmula minn ġebel sedimentarju. Fil-qosor spjega kif ifforma l-blat tal-gżejjer Maltin.

(3 marki)

c. Pingi u mmarka disinn li juri s-saffi tal-Gzejjer Maltin fl-ispazju t'hawn taht.

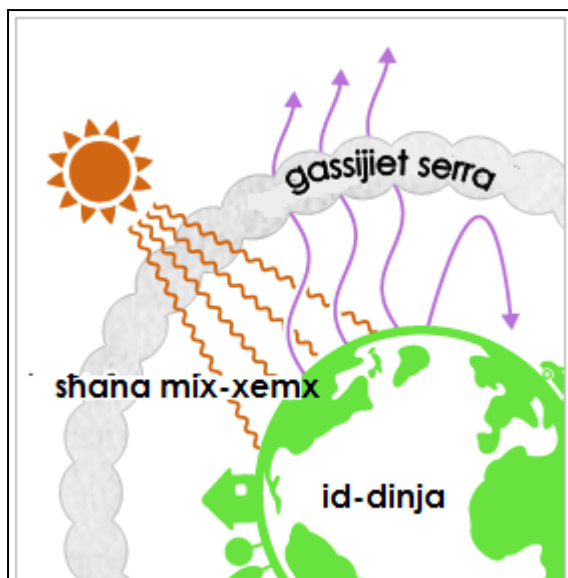
(5 marki)

Taqsimat Ċ

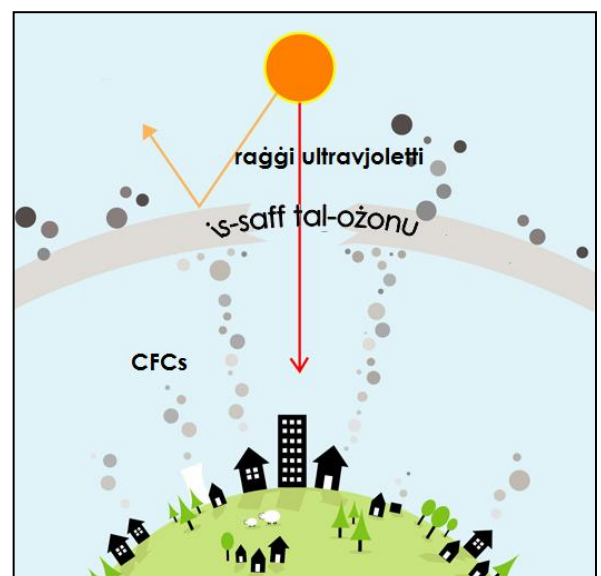
Wieġeb 3 mistoqsijiet minn din is-sezzjoni (6 sa 9). It-tweġibiet iridu jkunu dettaljati u jinkitbu fuq karta separata. Kull mistoqsija għandha 20 marka.

6. It-tiġin globali (disinn 5) u t-tmermir tas-saff tal-ożonu (disinn 6) huma żewġ problemi ambjentali li jistgħu joħolqu problemi għall-ħajja fid-dinja.

- (a) Bl-għajjnuna ta' disinn 5, spjega x'inhu **tiġin globali**? (2 marki)
- (b) Spjega x'effett jista' jkollu t-tiġin globali fuq Malta fil-futur. (6 marki)
- (c) Bl-għajjnuna ta' disinn 6, spjega x'inhu **s-saff tal-ożonu**? (2 marki)
- (d) Matul dawn l-aħħar 20 sena s-saff tal-ożonu beda jitmermer. X'wasal biex dan is-saff beda jitmermer? (6 marki)
- (e) Minn wara l-Protokoll ta' Montreal ħafna pajjiżi fid-dinja ftehm li jieħdu ċertu azzjonijiet biex inaqqsu t-tmermir tas-saff tal-ożonu. Semmi xi wħud minn dawn l-azzjonijiet. (4 marki)

Disinn 5

Disinn 6

7. F'Malta nsibu ħames saffi differenti ta' ġebel sedimentarju.

- (a) Semmi **żewġ** karatteristiċi fuq kull saff tal-Gżejjer Maltin. (10 marki)
- (b) Spjega għalfejn fil-ġebel tal-Gżejjer Maltin insibu ħafna fossili u agħti eżempju ta' **żewġ** fossili li jinstabu f'Malta. (4 marki)
- (c) Ħafna jaħsbu li f'Għawdex hemm vulkan mejjet. X'argument tista' ġġib biex turi li dan mhux veru? (2 marki)
- (d) L-irħam huwa tip ta' blat li jintuża ħafna fil-Gżejjer Maltin. X'tip ta' blat huwa l-irħam u kif ifforma? (4 marki)

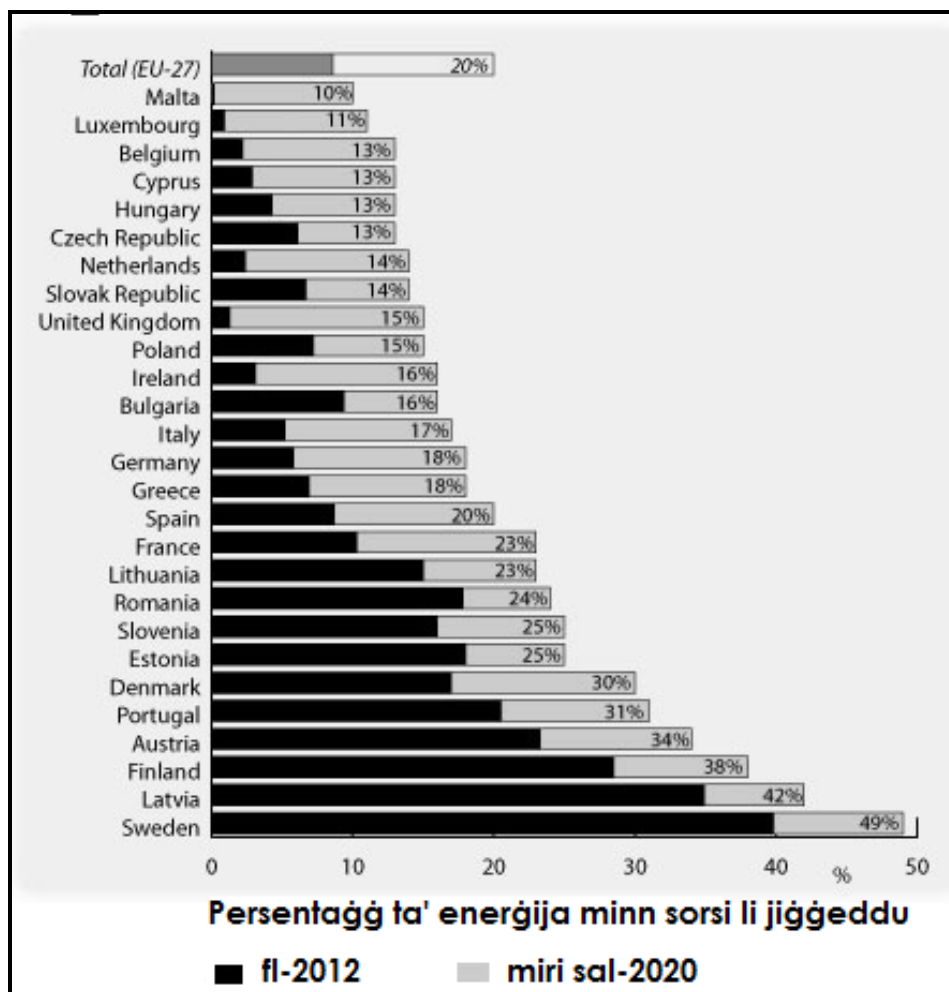
8. (a) Semmi l-aktar **żewġ** sorsi ta' enerġija li tiġġedded li jintużaw fil-Gżejjer Maltin.

(2 marki)

(b) Semmi u spjega **liet** vantaġġi li għandu l-użu ta' enerġija li tiġġedded għall-Gżejjer Maltin. (6 marki)

(c) Semmi u spjega **liet** żvantaġġi li l-Gżejjer Maltin għandhom biex jużaw is-sorsi ta' enerġija li tiġġedded li semmejt f'(a)? (6 marki)

(d) Fil-Gżejjer Maltin, 2% biss tal-enerġija li tintuża ġejja minn sorsi li jiġġeddu. Bl-għajnuna ta' disinn 7, spjega s-sitwazzjoni tal-Gżejjer Maltin meta mqabbla ma' pajjiżi oħra Ewropej u mal-miri tal-Unjoni Ewropeja għas-sena 2020. (6 marki)

Disinn 7

9. (a) Għalfejn nużaw il-blat tal-franka u tal-qawwi li jinqatgħu mill-barrieri? (4 marki)
- b. Spjega l-effetti negattivi li l-barrieri jħallu fuq il-bniedem kif ukoll fuq l-ambjent? (6 marki)
- c. Spjega d-differenza bejn barriera tal-franka u barriera tal-qawwi. (6 marki)
- d. Agħti eżempji kif il-barrieri jistgħu jiġu restawrati jew riabilitati? (4 marki)
-